

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE TEISINGUMO MINISTERIJOS IR PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRAJĄ KOLONIJĄ

2020-07-09 Nr. 4D-2020/1-541
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama – Skundas) dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau vadinama – Pravieniškių PN) ir Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos (toliau vadinama – Kalėjimų departamentas) pareigūnų veiksmų, susijusių su skundų nagrinėjimu ir laikymo sąlygomis.

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. Pravieniškių PN 1-ajame sektoriuje nėra pareigūnų iškvietimo mygtukų, nors administracija jam teigia, kad mygtukai įrengti;

2.2. Pravieniškių PN 1-ajame sektoriuje jam nesaugu atlikti bausmę ir prašo būti izoliuotas iki bausmės pabaigos;

2.3. Kalėjimų departamentas į 2020-02-11 ir 2020-02-26 skundus atsakė labai neišsamiai, ignoruodamas skunduose nurodytus klausimus.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo išnagrinėti jo pateiktą Skundą.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2020-05-14 raštu Nr. 4D-2020/1-541/3D-1341 kreipėsi į Pravieniškių PN, prašydamas paaiškinti Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2020-05-03 gautas Pravieniškių PN raštas Nr. S-11408, kuriame nurodoma:

4.1. „Pataisos įstaigų įrengimo ir eksploatavimo taisyklės, patvirtintos Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2011 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. V-82 „Dėl pataisos įstaigų įrengimo ir eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“, nenumato pareigūnų iškvietimo sistemos įrengimo lengvajai ir paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų gyvenamosiose patalpose. Pažymime, kad Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Pirmojo sektoriaus 3-ame būryje, kur laisvės atėmimo bausmę atlieka nuteistasis X, yra įrengtas pareigūnų iškvietimo mygtukas.“

4.2. „Kriminalinės žvalgybos skyrius neturi informacijos, kad yra nesaugu nuteistajam X

atlikti laisvės atėmimo bausmę Pravieniškių PN-AK 1 sektoriuje. Kriminalinės žvalgybos skyriuje, nuteistasis yra nurodęs, kad nenori atlikti jam laisvės atėmimo bausmės jam paskirtame būryje Pravieniškių PN-AK 1 sektoriuje, tačiau priešasčių neįvardino. Teigė, kad nori laisvės atėmimo bausmę atlikti Pravieniškių PN-AK 3 sektoriuje.“

4.3. „Nuteistasis X nesikreipė dėl savęs izoliavimo. Kriminalinės žvalgybos skyrius šiuo metu neturi duomenų, kad nuteistajam X grėstų pavojus sveikatai ar kiti nuteistieji norėtų su juo susidoroti, taip pat nėra pradėtų ikiteisminių tyrimų bei patikslinimų, kuriuose X pripažintas nukentėjusiuoju ar įtariamuoju.“

4.4. „Pažymime, kad laikotarpiu nuo 2019-12-12 iki šios dienos, kai nuteistasis X atliko laisvės atėmimo bausmę Pravieniškių pataisos namu-atvirosios kolonijos Pirmajame sektoriuje, nebuvo jokių grėsmių minėto nuteistojo sveikatai bei gyvybei.“

5. Seimo kontrolierius 2020-05-14 raštu Nr. 4D-2020/1-541/3D-1341 kreipėsi ir į Kalėjimų departamentą, prašydamas paaiškinti Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje 2020-06-03 gautas Kalėjimų departamento raštas Nr. 1S-1385, kuriame nurodoma:

5.1. „Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Kalėjimų departamentas) 2020-02-14 gautas pareiškėjo 2020-02-11 skundas. Atsakymas į pareiškėjo skundą pateiktas 2020-03-10 raštu Nr. 2S-813.“

5.2. „2020-02-26 Kalėjimų departamente gautas pareiškėjo 2020-02-24 skundas. Atsakymas į pareiškėjo skundą pateiktas 2020-03-05 raštu Nr. 2S-764.“

5.3. Pareiškėjas 2020-02-11 skunde, adresuotame Kalėjimų departamentui, skundėsi dėl jo perkėlimo į Pravieniškių PN Pirmąjį sektorių aplinkybių, dėl Pravieniškių PN vėlavimo pateikti atsakymą į jo skundą, dėl galimos grėsmės jo sveikatai.

Kalėjimų departamento atsakyme į Pareiškėjo 2020-02-11 skundą buvo išsamiai paaiškinta jo perkėlimo iš vieno sektoriaus į kitą tvarka, įvertinta dokumentinė medžiaga dėl Pareiškėjo perkėlimo į Pirmąjį sektorių ir pažeidimų nebuvo nustatyta. Nebuvo patvirtintos ir skunde nurodytos aplinkybės dėl Pravieniškių PN atsakymo negavimo, todėl Pareiškėjo skundas buvo netenkintas, nurodyta atsakymo apskundimo tvarka.

5.4. 2020-02-24 skunde pareiškėjas skundė jam pateiktą Pravieniškių PN 2020-02-10 atsakymą, prašė išsiaiškinti, kodėl jis nebevedamas į darbą, kodėl pataisos namų administracija pateikia klaidingą informaciją dėl neveikiančio pareigūnų iškvietimo mygtuko, kodėl jis neperkeliamas atgal į Trečiąjį sektorių, nors kitas nuteistasis buvo sugrąžintas į ankstesnį būrį ir darbą. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad kiti nuteistieji jau pradėjo jam grasinti ir jis jaučia nuolatinę baimę.

Kalėjimų departamentas Pareiškėjui paaiškino, kad informacija apie kitus nuteistuosius pateikta nebus. Kriminalinės žvalgybos skyrius šiuo metu neturi duomenų, kad grėstų pavojus Pareiškėjo sveikatai ar kiti nuteistieji norėtų su juo susidoroti. Daugiau jokia informacija Pareiškėjui atsakyme nepateikta, nurodyta tik apskundimo tvarka.

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama – BVK) (akto redakcija, galiojusi nuo 2020-01-01 iki 2020-05-01):

112 straipsnis. Pataisos įstaigų režimas ir pagrindiniai jo reikalavimai – „1. Režimas – tai diferencijuotų laisvės atėmimo bausmės vykdymo sąlygų ir šių bausmę atliekančių nuteistųjų elgesio taisyklių visuma. 2. Pagrindiniai pataisos įstaigų režimo reikalavimai yra šie: būtinas nuteistųjų izoliavimas ir nuolatinė jų priežiūra; reikalavimas nuteistiesiems tiksliai ir nenukrypstamai atlikti savo pareigas; skirtingų laikymo sąlygų sudarymas atsižvelgiant į nuteistojo padaryto nusikaltimo pavojingumą ir pobūdį, nuteistojo asmenybę ir elgesį bausmės atlikimo metu“;

114 straipsnis. Pataisos įstaigų apsauga – „1. Pataisos įstaigų ir jose laisvės atėmimo

bausmę atliekančių asmenų apsaugą vykdo pataisos įstaigų pareigūnai“;

183 straipsnis. Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. 3. Kalėjimų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.“

7. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) *nepiktnaudžiavimo valdžia*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. [...]“;

14 straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimas – „7. Apie prašymo ar skundo nenagrinėjimą asmeniui pranešama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo viešojo administravimo subjekte dienos, išskyrus atvejus, kai prašyme ar skunde nenurodyta jokių asmens duomenų ryšiui palaikyti. 8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui.“

8. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės), nustatyta:

„35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...]“

9. Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse (toliau – PĮTIVTT), patvirtintose Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 1R-25, numatyta:

„15. Pataisos namuose laikomi nuteistieji užrakinami gyvenamuosiuose aukštuose, gyvenamosiose patalpose (kamerose) arba palatose laikantis šių reikalavimų:

15.1. nuteistiesiems turi būti sudarytos galimybės pasinaudoti tualetu, taip pat prieiti prie vandens šaltinio;

15.2. kamerose, gyvenamosiose patalpose arba palatose turi būti sudarytos sąlygos iškviešti pataisos pareigūnus.

16. Priskirti lengvajai grupei nuteistieji užrakunami tik nakčiai. Nuteistieji arešto bausme ir drausmės grupei priskirti nuteistieji laikomi užrakinti gyvenamosiose patalpose (kamerose), o paprastajai grupei priskirti nuteistieji laikomi užrakinti gyvenamosiose patalpose (kamerose), jei tai būtina jų laikymui atskirai užtikrinti arba jie dėl asmeninių savybių gali daryti neigiamą įtaką kitiems nuteistiesiems, kelti pavojų kitų asmenų gyvybei ar sveikatai, arba jei tai būtina teisės ir režimo pažeidimų prevencijos tikslais.“

10. Pataisos įstaigų įrengimo ir eksploatavimo taisyklėse (toliau – ir Taisyklės), patvirtintose Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2011 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. V-82, numatyta:

„12. Lengvajai ir paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų gyvenamieji kambariai, kurie užrakunami nakčiai, įrengiami pagal šių Taisyklių 13–14 punktuose nustatytus reikalavimus.

[...]

13.10. Gyvenamuosiuose kambariuose įrengiamas radijo taškas ir prižiūrėtojo iškvietimo sistema.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

11. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT):

2014-04-09 aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:

„Šio teisinio reguliavimo kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad Pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 1 p.) (2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸²²-3206/2012). Laisvės atėmimo institucijų sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai, kurie, be kita ko, atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje numatytus reikalavimus (2011 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁴³-2876/2011).“

Tyrimo išvados

12. Atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu surinktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

12.1. dėl Kalėjimų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundus;

12.2. dėl Pravieniškių PN pareigūnų veiksmų užtikrinant saugumą ir įrengiant pareigūnų iškvietimo sistemą.

Dėl Kalėjimų departamento pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundus

13. Pareiškėjas Skunde Seimo kontrolieriui pranešė, kad kreipėsi su skundu į Kalėjimų departamentą, prašydamas išsiaiškinti dėl jo perkėlimo į Pravieniškių PN Pirmąjį sektorių teisėtumo,

dėl galimybės dirbti, dėl saugumo užtikrinimo.

14. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjo 2020-02-11 skundas Kalėjų departamente buvo gautas 2020-02-14, atsakymas į Pareiškėjo skundą pateiktas 2020-03-10 raštu Nr. 2S-813. 2020-02-26 Kalėjų departamente gautas pareiškėjo 2020-02-24 skundas, atsakymas į skundą pateiktas 2020-03-05 raštu Nr. 2S-764.

Susipažinus su Pareiškėjo 2020-02-11 skundu nustatyta, kad Pareiškėjas 2020-02-11 skunde, adresuotame Kalėjų departamentui, skundėsi dėl jo perkėlimo į Pravieniškių PN Pirmąjį sektorių aplinkybių, dėl Pravieniškių PN vėlavimo pateikti atsakymą į jo skundą, dėl kitų nuteistųjų grasinimų.

Išanalizavus Kalėjų departamento 2020-03-10 raštą, kuriuo atsakyta į Pareiškėjo 2020-02-11 skundą, nustatyta, kad Pareiškėjui buvo išsamiai paaiškintos jo perkėlimo į kitą sektorių aplinkybės ir tvarka, atliktas dokumentinės medžiagos tyrimas ir pažeidimų nebuvo nustatyta. Išsiaiškinta, kad atsakymą į skundą Pareiškėjui Pravieniškių PN pateikė per teisės aktuose nustatytą terminą. Pareiškėjui nurodyta atsakymo apskundimo tvarka.

Įvertinus Kalėjų departamento atsakymo į Pareiškėjo 2020-02-24 skundo turinį paaiškėjo, kad išsamiai neatsakyta nė į vieną klausimą. Pareiškėjui buvo paaiškinta, kad informacija apie kitus jo nurodytus nuteistuosius pateikta nebus, o Kriminalinės žvalgybos skyrius neturi duomenų, kad grėstų pavojus jo sveikatai arba kiti nuteistieji norėtų su juo susidoroti. Daugiau jokia informacija Pareiškėjui atsakyme nepateikta, nors jis skundėsi, kad Pravieniškių PN administracija 2020-02-10 atsakyme į jo skundą pateikė neteisingą informaciją dėl neveikiančios pareigūnų iškviatimo sistemos. Pareiškėjas taip pat skundėsi dėl nepagrįsto jo perkėlimo į Pirmąjį sektorių ir klausė, kodėl jis neperkeliamas atgal į Trečiąjį sektorių, nes ten jam būtų saugiau. Pareiškėjas taip pat skundėsi, kad po perkėlimo į kitą sektorių jis nebevedamas į darbą.

15. LVAT yra pažymėjęs, kad vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. VAĮ 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad „visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis [...], taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje“.

VAĮ 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (šios pažymos 11 punktas).

VAĮ 3 straipsnyje įtvirtinti principai, kurių privalo laikytis viešojo administravimo subjektai. Vienas iš principų – išsamumo, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.

16. Skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui įvertinus Kalėjų departamento Pareiškėjui pateikto atsakymo turinį, darytina išvada, kad 2020-03-05 atsakymas į Pareiškėjo 2020-02-24 skundą parengtas nesilaikant Viešojo administravimo įstatyme įtvirtinto informacijos išsamumo principo, gero administravimo bei atsakingo valdymo principų, todėl Pareiškėjo Skundas pripažįstamas pagrįstu.

***Dėl Pravieniškių PN pareigūnų veiksmų užtikrinant saugumą
ir įrengiant pareigūnų iškvietimo sistemą***

17. Pareiškėjas Seimo kontrolieriui nurodė, kad Pravieniškių PN Pirmajame sektoriuje neveikia pareigūnų iškvietimo sistema, jis jaučiasi nesaugus dėl kitų nuteistųjų grasinimų.

18. Pravieniškių PN administracija Skundo tyrimo metu informavo, kad teisės aktuose nenumatytas pareigūnų iškvietimo sistemos įrengimas lengvajai ir paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų gyvenamosiose patalpose, tačiau Pareiškėjas bausmę atlieka Pirmojo sektoriaus 3-iajame būryje, kur yra įrengtas pareigūnų iškvietimo mygtukas.

Seimo kontrolieriui buvo pateikta vaizdinė medžiaga.

Pravieniškių PN administracija taip pat informavo, jog Kriminalinės žvalgybos skyrius neturi informacijos, kad Pareiškėjui yra nesaugu atlikti laisvės atėmimo bausmę Pravieniškių PN Pirmajame sektoriuje. Kriminalinės žvalgybos skyriui nuteistasis yra nurodęs, kad nenori atlikti laisvės atėmimo bausmės jam paskirtame būryje, Pravieniškių PN Pirmajame sektoriuje, tačiau priešasčių neįvardino, teigė, kad nori laisvės atėmimo bausmę atlikti Pravieniškių PN Trečiajame sektoriuje.

19. BVK 112 straipsnyje numatyta, kad pagrindiniai pataisos įstaigų režimo reikalavimai yra šie: būtinas nuteistųjų izoliavimas ir nuolatinė jų priežiūra; reikalavimas nuteistiesiems tiksliai ir nenukrypstamai atlikti savo pareigas; skirtingų laikymo sąlygų sudarymas atsižvelgiant į nuteistojo padaryto nusikaltimo pavojingumą ir pobūdį, nuteistojo asmenybę ir elgesį bausmės atlikimo metu. Pagal šio kodekso 114 straipsnio 1 dalį, pataisos įstaigų ir jose laisvės atėmimo bausmę atliekančių asmenų apsaugą vykdo pataisos įstaigų pareigūnai.

PĮTIVTT 15 punkte numatyta, kad pataisos namuose laikomi nuteistieji užrakinami gyvenamuosiuose aukštuose, gyvenamosiose patalpose (kamerose) arba palatose laikantis šių reikalavimų: nuteistiesiems turi būti sudarytos galimybės pasinaudoti tualetu, taip pat priėti prie vandens šaltinio; kamerose, gyvenamosiose patalpose arba palatose turi būti sudarytos sąlygos iškviešti pataisos pareigūnus.

Pataisos įstaigų įrengimo ir eksploatavimo taisyklėse numatyta, kad lengvajai ir paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų gyvenamieji kambariai, kurie užrakinami nakčiai, įrengiami pagal šių Taisyklių 13–14 punktuose nustatytus reikalavimus, t. y. gyvenamuosiuose kambariuose įrengiama prižiūrėtojo iškvietimo sistema.

20. Vadovaujantis teisiniu reglamentavimu ir atsižvelgiant į tai, kad pareigūnai privalo užtikrinti įstaigose laikomų nuteistųjų saugumą visą parą, o pataisos namuose paprastajai ir lengvajai grupei priskirti nuteistieji nakčiai turi būti užrakinami gyvenamuosiuose aukštuose arba kambariuose, darytina išvada, kad pareigūnų iškvietimo sistema turi būti įrengta ir šiose grupėse.

Skundo tyrimo metu Pravieniškių PN administracija klaidingai paaiškino, kad teisės aktuose lengvajai ir paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų gyvenamosiose patalpose pareigūnų iškvietimo sistemos įrengimas nenumatytas, tačiau atsižvelgiant į tai, kad iškvietimo sistema Pareiškėjo gyvenamojoje patalpoje vis dėlto yra įrengta, bei atsižvelgiant į tai, jog Pravieniškių PN administracija patvirtino, kad Pareiškėjo sveikatai ir gyvybei grėsmės nėra, Skundas atmestinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), neišsamiai išnagrinėjus jo skundą, pripažinti pagrįstu.

22. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Pravieniškių PN pareigūnų veiksmų, užtikrinant saugumą ir įrengiant pareigūnų iškvietimo sistemą, atmesti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

23. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos direktoriui rekomenduoja:

23.1. pakartotinai išnagrinėti X 2020-02-24 skundą ir pateikti Pareiškėjui teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą;

23.2. užtikrinti, kad ateityje asmenų kreipimaisi būtų nagrinėjami atsižvelgiant į jų turinį, išsamiai atsakant į visus klausimus.

23. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriui rekomenduoja užtikrinti, kad visose gyvenamosiose patalpose būtų įrengta pareigūnų iškvietimo sistema.

24. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas